DOI: https://doi.org/10.35774/econa2025.02.739 **JEL classification: F50, F53, F55, F59, O19**
UDC: 327:339.9(477)

Олег ІВАЩУК
доктор філософії, старший викладач,
кафедра міжнародної економіки,
Західноукраїнський національний університет, Україна
E-mail: o.v.ivashchuk@wunu.edu.ua
ORCID: iD: 0000-0002-6261-8688

ІНСТИТУЦІЙНА БАГАТОВЕКТОРНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН

Анотація

Вступ. Глобальні трансформації суттєво змінюють структуру світового порядку, взаємодію між країнами та можливості реалізації національних економічних інтересів. Тому економічна дипломатія країни повинна мати такий інституційний базис, щоб протидіяти сучасним викликам та загрозам. У статті досліджено особливості формування інституційної багатовекторності економічної дипломатії України в умовах глобальних змін.

Методи дослідження. У процесі дослідження застосовано поєднання інституційного, міждисциплінарного та прикладного підходів до аналізу інституційного забезпечення економічної дипломатії, зокрема, використано системний підхід – для аналізу інституційної структури економічної дипломатії; методи аналізу та синтезу – для узагальнення впливу економічних чинників на світовий порядок; мережевий підхід – для дослідження взаємодії різних інституцій у реалізації економічної дипломатії; метод SWOT-аналізу – для виявлення сильних і слабких сторін інституційного забезпечення економічної дипломатії України; табличний та графічний методи.

Результати. Проаналізовано сучасний стан економічної глобалізації та економічні характеристики кожного з етапів формування світового порядку. Підтверджено, що під впливом глобальних викликів економічна дипломатія зазнає змін. Запропоновано структуру інституційної багатовекторності економічної дипломатії України, яка проявляється через поєднання впливу різних акторів на просування економічних інтересів країни. Визначено ключові інституції реалізації економічної дипломатії України, розкрито роль Міністерства закордонних справ України. Деталізовано можливості та загрози для інституційного забезпечення економічної дипломатії України, аргументовано необхідність посилення координації між основними інституціями.

Висновки. Інституційна багатовекторність економічної дипломатії є ключовим чинником забезпечення стійкого економічного розвитку та інтеграції України в умовах глобальних змін. Її подальший розвиток та успішна інтеграція у світові економічні процеси потребує узгодженості та координації дій, інституційної модернізації.

Ключові слова: світовий порядок; економічна глобалізація; зовнішня політика; економічна дипломатія; інституційна багатовекторність; Міністерство закордонних справ України; економічна інтеграція.

Вступ

Зовнішня політика держави під впливом глобальних викликів в сучасних умовах формується на основі мережевої дипломатії, яка відходить від класичного розуміння дипломатії, де основним суб'єктом виступає

© Олег Іващук, 2025

Отримано: 02.04.2025 р. **Рекомендовано до друку:** 10.05.2025 р. **Опубліковано:** 28.05.2025 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Іващук О. Інституційна багатовекторність економічної дипломатії України в контексті глобальних змін. *Економічний аналіз.* 2025. Том 35. № 2. С. 739-754. DOI: https://doi.org/10.35774/econa2025.02.739

держава. Варто зазначити, що зовнішньополітична сфера традиційно вважалася пріоритетною для побудови відносин з іншими країнами і основний фокус було зосереджено на політичних і безпекових питаннях. Разом з тим, посилення взаємозалежності країн супроводжується активізацією економічної взаємодії між ними, розширенням торговельної співпраці, тому об'єктивно економічна глобалізація трансформується у складну інституційну систему, де перетинаються інтереси різних акторів. За таких умов формування багатовекторної економічної дипломатії потребує нової гнучкої та адаптивної до глобальних змін інституційної моделі, адже традиційні моделі просування національних економічних інтересів наштовхуються на численні виклики, які не завжди можна вчасно виявити та оцінити. В контексті зростаючої глобалізації фокус потрібно зосереджувати на базових інституційних засадах економічної дипломатії, яка за будь яких негативних глобальних змін матиме компенсуючий ефект для національної економіки. Для України ця проблематика набуває особливого значення, зважаючи на виклики війни, вимоги інтеграції та потреби повоєнного відновлення.

Огляд літератури

Питання економічної дипломатії перебувають в центрі уваги як зарубіжних, так і вітчизняних вчених. Ця сфера традиційно у наукових дискусіях розглядається з позицій теоретичної концептуалізації, функціональної багатовекторності та інструментарію економічної дипломатії. Фундаментальними працями у вітчизняній науковій літературі є монографії О. Шарова [1] та К. Фліссака [2]. Окремим напрямом можемо виокремити дослідження економічної дипломатії з позицій публічного управління, зокрема ці питання розглядає О. Зубчик [3]. Українська науковиця Н. Пахомова у своїх працях розглядає питання економізації дипломатичної служби [4], а Ю. Котик економізацію зовнішньої політики [5]. Вагомий внесок в обґрунтуванні залежності між економічною дипломатією та економічною безпекою й захистом національних інтересів зробили дослідники Н. Грущинська [6], яка пропонує авторський концепт економіко-дипломатичної безпеки та вважає ці два поняття тісно пов'язаними [6]; Левченко Н. М. та Антонова Л. В. [7]. Економічну дипломатію України в умовах війни та в контексті повоєнного відновлення досліджували Н. Татаренко [8] та Г. Надоленко [9]. Разом з тим, недостатньо розкритими залишаються питання інституційного забезпечення економічної дипломатії України, тому дане дослідження буде фокусуватися саме на цій проблематиці.

Мета статті

Метою статті є обґрунтування інституційної багатовекторності економічної дипломатії України в умовах глобальних змін та виявлення можливостей для підвищення її ефективності.

Результати та їх обговорення

Глобальні зміни виступають перманентною ознакою глобального економічного розвитку, бо, з одного боку, вони є рушієм глобального прогресу та глобальної інтеграції країн, а з іншого – деструктивним чинником поляризації системи міжнародних відносин, фрагментації глобального простору та формування полюсів економічного розвитку. Відповідно, країнам доводиться докладати більше зусиль, щоб не просто бути залученими до процесів глобальної інтеграції, а й мати вигоду від залученості до них. Динаміка Індексу економічної глобалізації відображає довгострокову тенденцію до зростання, що свідчить про поступове поглиблення глобальної інтеграції та взаємозалежності національних економік (рис. 1).

На початку 1970-х рр. інтеграція була обмеженою, відбувалися нафтові кризи та розпочався процес транснаціоналізації, який вплинув на формування транснаціональних ланцюгів доданої вартості, країнам не вистачало фінансових ресурсів для подолання макроекономічних дисбалансів, відповідно значення індексу було на дуже низькому рівні – із значенням 37-39. В наступне десятиліття лібералізація торгівлі мала суперечливий характер і ці процеси відбувалися дуже повільно і суттєво відрізнялися між країнами. У цей період основний фокус був зосереджений на фінансизації світового порядку (табл. 1), нові актори у міжнародних відносинах набувають своєї сили, зокрема Китай, який наприкінці 70-

х років ХХ ст. розпочав масштабні реформи, спрямовані на інтеграцію в глобальний простір. Однак, лібералізація послабила контроль над фінансовими операціями і внаслідок цього активізувалися спекулятивні фінансові операції. Розширення впливу світових фінансових центрів на глобальну економіку супроводжувалося зростанням інвестиційних потоків, а основними центрами інвестиційної активності стали офшорні території. Динамічне зростання Індексу відбулося з середини 1990-х років, що було пов'язане з активізацією міжнародної торгівлі, зростанням активності країн, що розвиваються. Значним поштовхом до цього стали інституційні зміни у торговельній сфері через трансформацію ГАТТ у Світову організацію торгівлі, проте, як показала згодом практика, ця політика не була до кінця продуманою, тому стала початком демонстрації крихкості глобальної торговельної системи.

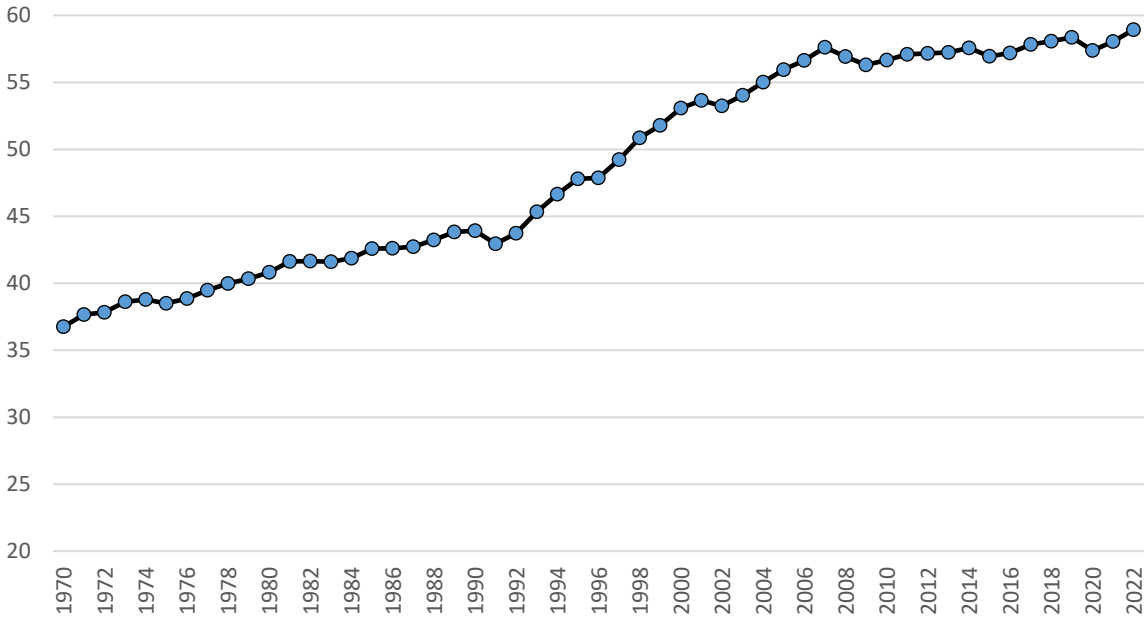

Рис. 1. Динаміка Індексу економічної глобалізації, світ (1970-2022 рр.)

Джерело: побудовано за даними [10].

Починаючи з 2010-х років, динаміка Індексу економічної глобалізації демонструє сповільнення темпів зростання та певну стабілізацію на рівні значення 56-59, що підтвердило досягнення відносно високого рівня інтеграції, відповідно подальше зростання відбувається повільніше. Разом з тим, постійно з'являються нові глобальні виклики (наприклад, геополітична нестабільність, торговельні конфлікти, глобальні кризи, тощо), економічна глобалізація зазнає змін, а разом з нею змінюються і умови для розвитку економічної дипломатії.

Україна проходить складний шлях формування власної політики економічної дипломатії, з огляду на виклики не лише глобальної нестабільності, а й безпекові загрози, внутрішні трансформації, та навіть в сучасних умовах продовжує розширення своєї присутності у світі, в тому числі й через інструменти економічної дипломатії та розвиток відповідних інституцій. Інституційна багатовекторність економічної дипломатії України має бути спрямована на розширення присутності країни у глобальному економічному просторі та забезпечувати організаційну єдність усіх суб'єктів економічної дипломатії. Такий підхід передбачає створення платформи економічної дипломатії, яка об'єднуватиме зовнішніх і внутрішніх акторів (рис. 2). Серед основних зовнішніх та внутрішніх акторів, які відіграють важливу роль у формуванні та реалізації основних векторів економічної дипломатії, є міжнародні організації, держава (представлена різними інституціями), організації громадянського суспільства, наукові кола, медіа та інші.

Таблиця 1. Етапи формування нового світового порядку та їхні економічні виміри

Етап	Період	Економічний вимір	Економічні характеристики
1 етап	Період після Другої світової війни	Економізація світового порядку	– Повоєнна відбудова Європи, План Маршалла; – створення ООН та міжнародних фінансових інституцій; – закладення підвалин багатосторонньої дипломатії та поява нових акторів.
2 етап	70-ті рр. XX ст.	Транснаціоналізація світового порядку	– Створення транснаціональних банків; – поява мультинаціональних компаній і міжнародних компаній; – зростання впливу МНК на світовий порядок; – нафтові кризи; – поява нових центрів економічної сили.
3 етап	80-ті-рр. XX ст. – 2000 р.	Фінансизація світового порядку	– Розростання фінансового сектору; – зростання активності та ролі світових фінансових центрів (класичних та офшорних); – зростання самодостатності світового фінансового сектору (поглиблення розриву між реальним і фінансовим секторами); розростання сектору похідних фінансових інструментів; – збільшення попиту інституційних та індивідуальних інвесторів на цінні папери; – фінансовий інжиніринг; – поява ланцюгів доданої вартості; – віртуалізація світового фінансового сектору.
4 етап	2000–2010 р.	Інформаційна трансформація світового порядку	– Революція 4.0; – зростання ролі інформації; – світові економічні та фінансові кризи, стиснені в часі, глибші за проявом і масштабом; – злиття та поглинання компаній; – консолідація фінансового сектору; – поява трансатлантичних фінансово-торговельних платформ; – зростання ролі міст-атракторів та зародження міської дипломатії.
5 етап	2010 р. – дотепер	Економічна цифровізація світового порядку	– Відкритий банкінг; – фінансові технології; криптовізація, цифрові активи, блокчейн-технології, токенізація; – відкриті фінанси; – цифрові платформи економічної дипломатії; – закладення основ реверсу глобалізації; – формування мережевої дипломатії; – реконфігурація світового порядку.

Джерело: розроблено автором.

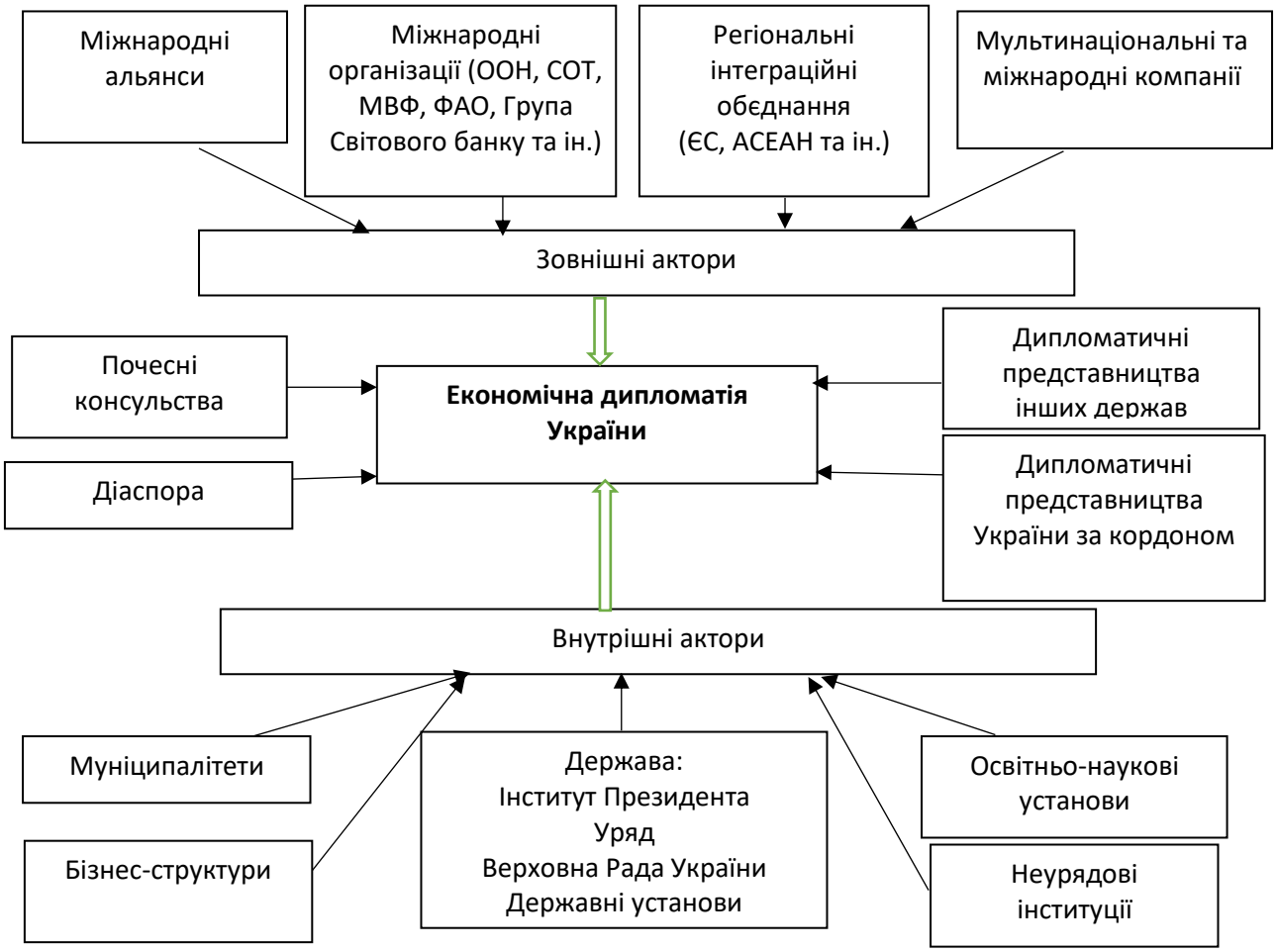

Рис. 2. Інституційна багатовекторність економічної дипломатії України

Джерело: розроблено автором.

Роль держави залишається вирішальною у реалізації економічної дипломатії, бо вона формує стратегію зовнішньоекономічної політики, координує взаємодію між інституціями та забезпечує просування національних економічних інтересів на міжнародному рівні. Завдання урядових структур – це захист національних інтересів країни на зовнішніх ринках, організація торгових місій, участь у міжнародних торгових ярмарках і форумах для збільшення експорту. З одного боку, уряди країни використовують інструменти економічної дипломатії для сприяння торгівлі шляхом укладення торговельних угод, зменшення торговельних бар'єрів і полегшення доступу вітчизняних товарів на зовнішні ринки. З іншого боку, вони мають достатньо інструментів для створення сприятливого клімату для залучення прямих іноземних інвестицій в країну, використовуючи податкові стимули, забезпечення прозорості регулювання та стабільності правової бази для залучення іноземних інвесторів, формуючи тим самим соціальний та економічний ефекти економічної дипломатії. Тому від вдалого використання інструментів економічної дипломатії, залежить її ефективність. З цього приводу вітчизняні вчені зазначають, що «економічна дипломатія, яка базується на значних фінансових, організаційних, інформаційних та інших ресурсах держави, може стати, у разі її необдуманого використання, деструктивним фактором для світової економіки, що може порушити її цілісність та існуючі стабільні взаємозалежності» [11]. У профільних міністерствах, зазвичай це зовнішньополітичні відомства, створюються відповідні підрозділи, відповідальні за напрям економічної дипломатії. Так, в структурі Міністерства

закордонних справ України функціонує Департамент економічної дипломатії та відновлення. Практика багатьох країн показує, що вони використовують гібридну модель, де реалізація економічної дипломатії розподіляється між Міністерством закордонних справ та Міністерством економіки (або торгівлі, у різних країнах назви можуть міністерств можуть бути різними) [12]. Ще одним варіантом є розподіл повноважень між Міністерством закордонних справ та економічними агентами. На необхідності не лише розподілу повноважень, але й координації наголошують дослідники О. Зубков та А. Магеррамов, визначаючи, що держава володіє унікальним набором інструментів для реалізації завдань економічної дипломатії: «необхідно також забезпечити ефективну координацію та взаємодію між різними органами державної влади, що займаються економічною дипломатією» [3].

Завдяки економічній дипломатії уряди можуть формувати зовнішню політику на глобальних майданчиках, щоб отримувати максимальне сприяння та захист національних економічних інтересів через участь у міжнародних форумах, міжнародних організаціях, для долучення до правил глобальної торгівлі, а також через переговори про угоди про преференційну торгівлю для покращення доступу до ринків. Окрім того, така участь може мати статусний характер, тобто свідчити про державну підтримку або ж прихильність, і з цього приводу нідерландський професор Пітер ван Бергейк зазначає, що «участь уряду, наприклад, є обов'язковою умовою в багатьох колишніх державних економіках, особливо в Азії, де присутність соціального службовця необхідна для сигналу про схвалення урядом економічної діяльності. Фірмі потрібен «дипломат», який би сигналізував про схвалення свого уряду» [13].

Важливими глобальними акторами економічної дипломатії є такі інституції багатосторонньої дипломатії, як Світова організація торгівлі (СОТ), Міжнародний валютний фонд (МВФ) і Світовий банк. Вони мають спеціалізоване функціональне призначення в реалізації економічної дипломатії: СОТ відповідає за розвиток торговельної дипломатії і відіграє вирішальну роль у регулюванні політичних відносин країн-членів, сприяє торговельним угодам між країнами та вирішенню суперечок, досягненню погодження змін щодо тарифів, квот й інших торговельних бар'єрів, сприяючи економічній співпраці та зростанню. Група Світового банку відповідає за розвиток інвестиційної дипломатії, зокрема МББР – це інституція, що надає кредити для структурних реформ, МВФ – зосереджена на забезпеченні стабільності фінансових систем і вирівнюванні платіжних дисбалансів, тому основним напрямком у діяльності є фінансова дипломатія. Міжнародні організації формують інституційні рамки багатосторонньої економічної дипломатії, визначають глобальні правила гри та сприяють міжнародній економічній співпраці, використовуючи різні інструменти та механізми [14]. Україна бере активну участь у роботі цих міжнародних організацій, максимально реалізуючи свої економічні інтереси.

Окрім цього міжнародні організації забезпечують платформу для переговорів, дискусій і встановлення спільних правил регулювання міжнародних економічних відносин, є форумами для координації політики між державами-членами. Вони допомагають країнам, що розвиваються, зміцнити інституційний потенціал, дають змогу державам узгоджувати свою економічну політику, обмінюватися досвідом і приймати колективні рішення щодо спільних викликів.

Серед найбільш масштабних глобальних подій сфері глобальної економіки та фінансів є IMF and World Bank Annual Meetings (Щорічні збори МВФ і Світового банку), які вперше відбулися у 1946 році у Вашингтоні. Навесні відбуваються Spring Meetings, який є підготовчим до щорічного форуму, на ньому проходять проміжні обговорення та консультації. Як правило, збори відбуваються у Вашингтоні, проте в певні роки для їх проведення було обрано інші країни (табл. 2). Наприклад, збори у 2026 р. пройдуть у Тайланді. Ці збори виступають важливою комунікаційною платформою для обговорення найбільш нагальних проблем, зокрема, за результатами зборів у 2024 р. було визнано, що повільне економічне зростання супроводжується поглибленням боргових проблем, а «ці складні економічні перспективи

перешкоджатимуть здатності країн, що розвиваються, розвиватися та мобілізувати інвестиції, необхідні для досягнення цілей, викладених у Порядку денному сталого розвитку Організації Об'єднаних Націй на період до 2030 року та Паризькій угоді» [15]. Відповідно, сучасна економічна дипломатія відіграє ключову роль у координації міжнародних зусиль щодо забезпечення сталого розвитку, особливо в умовах глобальної нестабільності через цю та інші платформи, де держави, міжнародні організації та інші актори узгоджують політику фінансової підтримки, інвестицій та економічних реформ. Така координація сприяє стабільності, передбачуваності та ефективності міжнародних економічних відносин. Міжнародні організації завдяки проектам економічної дипломатії допомагають країнам вирішувати економічні проблеми та сприяти соціальному прогресу.

Таблиця 2. Щорічні збори МВФ і Світового банку за межами США, 1947-2023 рр. [16]

Рік	Місце проведення
1947 рік	Лондон
1950 рік	Париж
1952 рік	Мехіко
1955 рік	Стамбул
1958 рік	Нью-Делі
1961 рік	Відень
1964 рік	Токіо
1967 рік	Ріо-де-Жанейро
1970 рік	Копенгаген
1973 рік	Найробі
1976 рік	Маніла
1979 рік	Белград
1982 рік	Торонто
1985 рік	Сеул
1988 рік	Берлін
1991 рік	Бангкок
1994 рік	Мадрид
1997 рік	Гонконг
2000 рік	Прага
2003 рік	Дубай
2006 рік	Сінгапур
2009 рік	Стамбул
2012 рік	Токіо
2015 рік	Ліма
2018 рік	Балі
2023 рік	Марракеш

Ще одним майданчиком сучасної економічної дипломатії є Всесвітній економічний форум, який щорічно об’єднує представників бізнесу та мультинаціональних корпорацій, держав, міжнародних організацій. Його значення полягає не у прийнятті рішень, а у формуванні глобального економічного порядку, сприянні інвестиційному співробітництву та розвитку багатостороннього діалогу, визначенні глобальних ризиків глобальної економіки [17]. Разом з тим, глобальні форуми часто відображають конфлікт інтересів у глобальній економіці та трансформуються під впливом критики і змін у міжнародному середовищі [18].

Дипломатичні представництва також наділені функціями просування економічних інтересів країни, надання допомоги

національним компаніям у виході на зовнішні ринки, організації торговельних місій тощо. Україна має розгалужену мережу дипломатичних установ, включаючи посольства, консульства та місії при міжнародних організаціях. Основна концентрація припадає на Європу, проте останніми роками спостерігається активне розширення дипломатичної присутності в країнах Африки та Азії, що відображає посилення ролі економічної дипломатії у стратегії зовнішньої політики України. Як зазначають українські науковці І. Тодоров та Н. Тодорова, «досвід України демонструє важливість постійного діалогу з міжнародними партнерами та попередньої підготовки до потенційних загроз. Це, у свою чергу, вимагає ефективних комунікаційних стратегій, які є життєво важливими для формування міжнародних наративів» [19].

В інституційній багатовекторності економічної дипломатії України важливу роль відіграють почесні консульства, які функціонують відповідно до Віденської конвенції про консульські зносини 1963 р. Серед основних їхніх завдань виокремлюють сприяння економічній співпраці між країнами. Відповідно вони є суб'єктами економічної дипломатії, що особливо важливо, коли країна не представлена на дипломатичному рівні посольством або консульством в іншій державі. Пріоритетами діяльності почесних консульств в економічній дипломатії визначено такі: інформування представників бізнесу своєї країни про основні економічні тренди та інвестиційні можливості в країні призначення, в тому числі використовуючи сучасні методи донесення інформації та цифрові платформи; співпраця з торгово-промисловими палатами й іншими недержавними бізнес-структурами для спільної промоції економічних заходів, розширення торговельної присутності; участь в організації торговельних місій; проведення освітніх і культурних заходів, які сприяють підвищенню інтересу до країни, яку представляє її почесне консульство, тощо. Інституційна взаємодія почесних консульств з іншими суб'єктами економічної дипломатії в Україні є доволі слабкою, хоча в окремих регіонах діють дипломатичні клуби та об'єднання почесних консулів. У 2021 р. таку об'єднавчу місію розпочало Міністерство закордонних справ України, створивши Раду почесних (нештатних) консулів іноземних держав, проте практичної реалізації ця ініціатива поки не отримала. Отже, для ефективного функціонування почесних консульств в економічній дипломатії найбільш важливими нині є створення платформи для обміну досвідом і кращими практиками, розширення співпраці та взаємної інтеграції.

Суб'єкти бізнесу включають мультинаціональні компанії, міжнародні компанії, малий і середній бізнес, які є важливими акторами економічної дипломатії. Вони отримують вигоду від сприятливої торговельної політики, доступу до ринку та інвестиційних можливостей, що надаються через дипломатичні канали. Передусім бізнес відіграє вирішальну роль у сприянні торгівлі між країнами в рамках економічної дипломатії. Суб'єкти бізнесу беруть активну участь у міжнародній торгівлі, домовляються про угоди та сприяють обміну товарами і послугами. Беручи участь у торгових місіях, виставках та інших рекламних заходах, компанії допомагають розширити доступ до ринку та зміцнити економічні зв'язки між країнами. Вони також відіграють важливу роль у сприянні прямим іноземним інвестиціям (ПІІ), інвестуючи на зовнішні ринки або залучаючи інвестиції у своїх країнах. Через партнерства, спільні підприємства, придбання та нові проекти компанії допомагають зміцнювати економічні відносини між країнами. Вони створюють робочі місця, передають технології та ноу-хау і стимулюють економічне зростання. Водночас бізнес-структури здійснюють адвокацію зовнішньоекономічної політики, щоб мати вплив на урядові рішення, які впливають на міжнародну торгівлю та інвестиції, формують економічне середовище для транскордонної ділової діяльності, створюють бізнес-клімат, сприятливий для сталого економічного розвитку.

Неурядові організації, лобістські групи та професійні об'єднання також відіграють важливу роль в економічній дипломатії, відстоюючи соціальні та екологічні питання в торговельних угодах, сприяючи прозорості й підзвітності в процесі прийняття економічних рішень. Такі актори займаються адвокацією

політики, впливаючи на урядові рішення та дії, пов'язані з економічними питаннями. Вони проводять дослідження, здійснюють експертний аналіз та надають рекомендації щодо ведення економічної політики, торгових угод, інвестиційного регулювання та інших відповідних питань. Відстоюючи політику, яка сприяє прозорості, підзвітності та участі в процесах прийняття економічних рішень, організації громадянського суспільства допомагають забезпечити врахування інтересів усіх зацікавлених сторін. Вони відіграють важливу роль у моніторингу впровадження економічної політики й угод для забезпечення їхньої відповідності міжнародним стандартам, принципам прав людини і Цілям сталого розвитку. Здійснюючи незалежне оцінювання та аудит економічних ініціатив, такі організації допомагають притягнути уряди і бізнес до відповідальності за їхні дії та сприяють прозорості економічного управління.

Університети, дослідницькі інститути й аналітичні центри сприяють економічній дипломатії, проводячи дослідження, аналізуючи торговельну політику та надаючи експертні рекомендації з економічних питань, відповідно розширюючи інструментарій експертної дипломатії. Вони надають цінну інформацію про глобальні економічні тенденції, торгові угоди, ринкову динаміку та можливості економічної співпраці між країнами. Дослідники в галузі економіки, міжнародних відносин та інших суміжних галузей вносять свій досвід у розробку торгової політики, інвестиційних стратегій і тактики ведення переговорів. Результати їхніх досліджень часто впливають на урядову політику, спрямовану на сприяння експорту, залучення іноземних інвестицій і вирішення торгових суперечок дипломатичним шляхом. Крім того, заклади освіти також підтримують економічну дипломатію, реалізуючи освітні програми та проводячи тренінги для дипломатів і посадових осіб, які займаються питаннями міжнародної економічної співпраці.

Важливу роль в економічній дипломатії відіграють медіа. Журналісти та засоби масової інформації формують громадську думку щодо економічних питань, впливають на політику уряду, а також забезпечують платформу для обговорення впливу економічних рішень на суспільство. ЗМІ відіграють вирішальну роль в економічній дипломатії, поширюючи інформацію про торгові угоди, інвестиційні можливості, економічну політику та ринкові тенденції. За допомогою різних каналів, таких як преса, телебачення, радіо та мультимедійні платформи, засоби масової інформації допомагають інформувати громадськість про економічні події як на національному, так і на міжнародному рівнях. Крім того, медіа можуть активно використовуватися дипломатичними представництвами України за кордоном для просування економічних інтересів країни. За допомогою цілеспрямованих кампаній, реклами та висвітлення історій успіху в торгівлі та інвестиціях засоби масової інформації можуть допомогти залучити іноземних інвесторів, збільшити експорт і покращити загальний імідж країни на світовій арені.

Для економічної дипломатії України серед її важливих суб'єктів має бути українська діаспора. Передусім українська діаспора завдяки популяризації національної культури створює позитивний міжнародний імідж України, відповідно збільшуючи увагу до країни. Доволі часто діаспора лобіює інтереси України в країнах проживання, особливо це простежується з початком війни в 2022 р. У світі є дієві практики, коли діаспора реалізує благодійні соціальні проекти і фінансує різноманітні проекти в країнах походження, що може бути ефективним уроком для України з огляду на те, що щороку зростають перекази мігрантів, які надходять офіційними шляхами в нашу країну. Ще одним напрямком залучення діаспори в економічну дипломатію є сприяння експорту українських товарів у країну проживання. Загалом усі ці напрямки здатні значно посилити економічну дипломатію України. Водночас у світі існують організації, які об'єднують українські громади. Наприклад, Світовий Конгрес Українців (СКУ) «…є міжнародною координаційною надбудовою українських громад у діаспорі, що представляє інтереси понад 20 мільйонів українців. До світової мережі СКУ входять українські діаспорні організації з понад 60 країн світу» [20]. Багато громадських організацій закордонних українців створено в Австралії, Аргентині, Бразилії, Греції, Грузії, Ізраїлі, Італії, Іспанії, США та інших країнах, що нині

співпрацюють із Міністерством закордонних справ України. Цілком слушно на зростаючій ролі діаспори наголошує М. Трофименко, вважаючи її актором дипломатичних відносин та посередником між країнами [21].

Професори Н. Левченко та Л. Антонова справедливо акцентують увагу, що «економічну дипломатію варто розглядати як координацію у зовнішньоекономічній царині дій державних і недержавних структур, спрямованих в умовах постійних трансформаційних змін у світовій економіці на забезпечення «міжнародного порядку» та національної безпеки держави» [7]. Для України в останнє десятиліття характерним є створення недержавних інституцій або інституцій на базі існуючих міністерств, які займаються питаннями налагодження інвестиційного, торговельного та іншого партнерства з окремими країнами або регіонами. Така практика є поширеною у багатьох країнах, бо бізнесу складно власними силами масштабувати свою діяльність, відповідно «уряди реагують на ці потреби та інвестують значні державні ресурси, займаючись діяльністю, яка сьогодні є фундаментальною для комерційної дипломатії, тобто сприянням міжнародному бізнесу та просуванню експорту/бізнесу» [22].

В Україні важливою недержавною інституцією, завданням якої є активізація торговельної активності України, є Торгово-промислова палата України (ТППУ), яка має 94 представники у 80 країнах світу. За перший рік війни ТППУ провела 40 засідань і 50 круглих столів та вебінарів для бізнесу. У 2024 р. ТППУ опрацьовано 850 запитів українських компаній і 480 запитів іноземних компаній щодо пошуку партнерів. За станом на кінець 2024 р. кількість членів ТППУ становила 6472 особи [23]. Впродовж останніх трьох років ця інституція докладала зусиль, щоб більше доносити інформацію про Україну на міжнародних фінансових та економічних майданчиках.

Україна для підтримки економічної присутності за кордоном почала відкривати торгові дома. Зокрема, у 2019 р. в Азербайджані було відкрито «Торговий Дім Україна», який функціонує як торгово-економічний майданчик для розвитку співпраці між країнами. Завдяки його утворенню Україна змогла створити сучасний логістичний центр, відкрити магазини українських товарів та заклади харчування. Торговий дім «Україна» також відкрито у Ризі (Латвія) і його основною місією було визначено надання допомоги представникам українського бізнесу у розвитку експортно-імпортної діяльності в Європейському Союзі, США, Китаї. У Танзанії у 2018 р. було відкрито «Global Ukrainian Distribution, Investment & Trading (G.U.D.I.T.)» – «Торговий дім Танзанія», метою якого було створення майданчика для пошуку партнерів для представників українського бізнесу в країнах Африки на південь від Сахари.

Для підтримки українських експортерів у 2018 р. було створено ПрАТ «Експортно-кредитне агентство», діяльність якого регламентована Законом України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності» [70]. На сьогодні ЕКА надає широкий перелік послуг для українських експортерів, зокрема «… на добровільних та комерційних засадах здійснює страхування, перестрахування, надає гарантії за договорами, які забезпечують розвиток експорту» [24]. У 2024 р. ЕКА підтримала 69 експортерів та сприяла укладенню 98 угод: загальний обсяг підтриманого експорту становив 7,53 млрд грн; експортери отримали 1,04 млрд грн фінансування. Також було підтримано інвестиції на суму 137,64 млн грн.

Розуміючи важливість підтримки експортного напрямку для України, були зроблені неодноразові спроби утворити дієву інституцію, яка б сприяла виходу українських експортерів на зовнішні ринки. Згідно з Розпорядження Кабінету Міністрів України № 199 від 28.03. 2018 р. [25] було утворено ДУ «Офіс з просування експорту України», яку в 2021 р. було перейменовано у Державну установу «Офіс з розвитку підприємництва та експорту» [26], що надає допомогу підприємцям малого та середнього бізнесу, експортерам, здійснює промоцію України за кордоном, проводить інформаційну підтримку суб’єктів господарювання, співпрацює з іноземними торговельними місіями. Положення про Установу було затверджено у 2021 р. Офіс працює на платформі «Дія.Бізнес». У 2023 р. Офісом проведено 99 досліджень зовнішніх ринків, у тому числі секторальні та

індивідуальні, реалізовано 20 консалтингових проектів, понад 1900 компаній отримали консультації щодо виходу на ринки інших країн і менторську підтримку, 129 компаній взяли участь у міжнародних виставкових заходах за кордоном.

Значна роль у розвитку економічної дипломатії належить Агентствам з просування експорту, які збільшують присутність країн на зовнішніх ринках. Для сприяння просуванню українського бізнесу за кордонам за підтримки Міністерства закордонних справ України була створена Міжнародна платформа економічної дипломатії «NAZOVNI» [27]. Усі послуги на платформі були безоплатними. Її завданням було пошук партнерів для суб'єктів бізнесу (як малого і середнього, так і великого) за кордоном, проводити B2B заходи, отримувати інформацію про виставки та форуми за кордоном, брати участь у тендерах. Перевагою цієї платформи є те, що вона підтримується дипломатичними установами України за кордоном.

Проведемо SWOT-аналіз інституційного забезпечення економічної дипломатії України, виокремивши сильні і слабкі сторони, окресливши можливості та виклики (табл. 3).

Таблиця 3. SWOT-аналіз інституційного забезпечення економічної дипломатії України

Сильні сторони (S)	*Слабкі сторони (W)*
Сформована мережа інституцій	Розпорошеність повноважень і дублювання функцій між інституціями
Високий рівень міжнародної підтримки та довіри до України	Недостатня координація між державою та бізнесом
Поступова інтеграція до європейських економічних стандартів	Низька ефективність окремих дипломатичних установ у просуванні економічних інтересів України, передусім в торгівлі
Позитивний імідж України	Залежність від міжнародної фінансової допомоги
Гнучкість і адаптивність інституцій у кризових умовах	Обмежені фінансові та кадрові ресурси для економічної дипломатії
Цифровізація державних послуг	
Можливості (O)	*Загрози (T)*
Післявоєнна відбудова як платформа для залучення інвестицій	Геополітична нестабільність
Поглиблення інтеграції з ЄС	Тривала війна та високі безпекові ризики
Розширення географії економічної дипломатії (Азія, Африка, Латинська Америка)	Посилення глобальної конкуренції за інвестиції
Розвиток експортної інфраструктури та цифрових інструментів	Потенційна «втома» міжнародних партнерів
Перехід до моделі експорту технологій і рішень, розвиток нових секторів (IT, зелена енергетика, переробка сільськогосподарської продукції, тощо)	Внутрішні бюрократичні бар'єри
Інтеграція у глобальні ланцюги доданої вартості	Міграція людського капіталу

Джерело: розроблено автором.

За результатами аналізу, помітно, що економічна дипломатія України формується під впливом інтеграційних процесів, глобальної невизначеності та безпекових ризиків. Інституційна система економічної дипломатії України вже є достатньо розвиненою та

багатокомпонентною, однак її ефективність обмежується недостатньою координацією та фрагментованістю багатьох акторів, які задіяні в цих процесах. Важливим завданням залишається перехід інституцій до їх узгодженої роботи як спільного механізму залучення інвестицій, розвитку торговельного потенціалу та економічного відновлення.

Висновки і перспективи подальших розвідок

Узагальнюючи проведене дослідження, можна констатувати, що інституційне забезпечення економічної дипломатії України перебуває на етапі активного розвитку та трансформації. Безперечно, Україна формує мережеву модель інституційного забезпечення, де основний функціонал сконцентрований в Міністерстві закордонних справ, проте практична складова реалізується іншими інституціями, що є її сильною стороною, в той же час і слабкою стороною, бо відбувається дублювання функцій щодо експорту, інвестицій, відбудови, тощо. Також ефективність цієї системи обмежується фрагментарністю управлінських рішень та обмеженими кадровими й аналітичними ресурсами. Додатковим стримуючим фактором виступають зовнішні виклики, пов'язані з глобальною нестабільністю та безпековою ситуацією, що підвищує ризики для інвестиційного середовища та ускладнює реалізацію довгострокових економічних стратегій. Тому для підвищення ефективності доцільно було б створити міжвідомчу платформу для координації дій основних інституцій та єдиний центр прийняття рішень щодо економічної дипломатії. Питанням, яке потребує вирішення, є розвиток кадрового потенціалу і підготовка фахівців в сфері економічної дипломатії, які б володіли знаннями з основ міжнародної торгівлі та бізнесу, інвестиційного аналізу, і, в той же час, мали досвід дипломатичної роботи. Важливим напрямом для України залишається розширення співпраці з міжнародними організаціями, такими як Світовий банк і Міжнародний валютний фонд, з метою залучення інвестицій та експертної підтримки, проте тут є певні застереження: високий рівень міжнародної допомоги не повинен перетворитися на залежність, адже міжнародні інституції очікують від України реалізації проектів та отримання результатів. Крім того, слід активізувати взаємодію держави з бізнес-середовищем, забезпечити стабільність інституційної політики, в тому числі й через створення цифрової платформи для діалогу (певний крок у цьому напрямку вже було зроблено через створення платформи NAZOVNI), що в сукупності сприятиме підвищенню конкурентоспроможності України в глобальному світі.

Подальші дослідження варто спрямувати на механізмах координації діяльності між основними інституціями економічної дипломатії та оцінюванні їхнього впливу на структурну модернізацію експорту України та залучення інвестицій в процесі поглиблення економічної інтеграції та економічного відновлення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шаров О. М. Економічна дипломатія: основи, проблеми та перспективи : монографія. Національний інститут стратегічних досліджень. Київ : НІСД, 2019. 560 с.
2. Флісак К. А. Економічна дипломатія у системі забезпечення національних інтересів України : монографія. Тернопіль : Новий колір, 2016. 812 с.
3. Зубчик О., Магеррамов А. Економічна дипломатія як механізм публічного управління для відновлення конкурентоспроможності України. *Актуальні питання у сучасній науці.* 2023. № 11 (17). С. 304-315. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-11(17)-304-315
4. Пахомова Н. І. Економізація дипломатичної служби як головний напрям її модернізації. *Інвестиції: практика та досвід.* 2011. № 19. С. 30-32.

5. Котик Ю. В. Економізація зовнішньої політики незалежної України. *Політичне життя*. 2020. №3. С. 102-116. DOI: https://doi.org/10.31558/2519-2949.2020.3.13.

6. Грущинська Н. Системна взаємодія економічної дипломатії та економічної безпеки в контексті геополітичної нестабільності. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2025. Вип. 24, С. 384-391. DOI: https://doi.org/10.32782/2708-0366/2025.24.42

7. Левченко Н. М., Антонова Л. В. Економічна дипломатія як запорука національної безпеки держави. *Державне управління: удосконалення та розвиток.* 2020. №5. DOI: 10.32702/2307-2156-2020.5.2

8. Татаренко Н., Надоленко Г. Завдання економічної дипломатії України в контексті відновлення національної економіки. *Вчені записки*. 2025. № 38 (1). С. 216–237. DOI: https://doi.org/10.33111/vz_kneu.38.25.01.18.124.130

9. Надоленко Г.О. Трансформація економічної дипломатії України в умовам повномасштабної війни. *Ефективна економіка*. 2024. Вип. 5. DOI: https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.5.1

10. KOF Globalisation Index. URL: https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/kof-globalisation-index.html.

11. Kukharyk V. V., Nübling T. The role of economic diplomacy in the system of modern international economic relations. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series "Economics".* 2021. Vol. 8(2). Pp. 35-44. DOI: 10.52566/msu-econ.8(2).2021.35-44

12. Руднєва О. М., Головащенко О. С., Жук Н. А., Шевчук М. О. Економічна дипломатія як засіб забезпечення національних інтересів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 6. С. 60–63. DOI: 10.32782/2524-0374/2024-6/13

13. Van Bergeijk P. A. G. Economic diplomacy and South-South trade: A new issue in development. European Centre for Development Policy Management (ECDPM). *GREAT Insights*. 2014. Vol. 3. Iss. 3.

14. Череватюк І. Є., Женчак М. В., Солоп Є. Ю., Поскребок М. А., Кавецький С. С. Роль міжнародних економічних організацій у формуванні глобальних економічних політик. *Scientific Notes of Lviv University of Business and Law*. 2024. №41. С. 431-437. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.12759363

15. Limited Progress Amid Mounting Debt and Economic Pressures: Insights from the 2024 IMF/ World Bank Group Annual Meetings. 2024. 30 october. URL : https://drgr.org/news/limited-progress-amid-mounting-debt-and-economic-pressures-insights-from-the-2024-imf-world-bank-group-annual-meetings/

16. The Annual and Spring Meetings of the International Monetary Fund (IMF) and the Boards of Governors of the World Bank Group (WBG). URL : https://meetings.imf.org/en/index

17. The World Economic Forum. A Partner in Shaping History 1971–2020. World Economic Forum. 2019. 378 p.

18. Pigman Geoffrey Allen. A Multifunctional Case Study for Teaching International Political Economy: The World Economic Forum as Shar-pei or Wolf in Sheep's Clothing? *International Studies Perspectives.* 2002. Vol. 3. No 3. Pp. 291-309.

19. Тодоров І., Тодорова Н. Трансформація дипломатії України в умовах широкомасштабної російської агресії. Геополітичні пріоритети України. Зб. наук. праць. 2025. Вип. 2 (35). С. 77-88. DOI: 10.24144/2078-1431.2025.2(35).77–88

20. Світовий конгрес українців. URL: https://www.ukrainianworldcongress.org/about-the-uwc/

21. Трофименко М. Діаспора як об'єкт та суб'єкт публічної дипломатії. *Історико-політичні проблеми сучасного світу.* 2019. Т. 39. С. 92–101. DOI: https://doi.org/10.31861/mhpi2019.39.92-101

22. Hajdukiewicz A. +The role of commercial diplomacy in promoting and facilitating international business. *International Entrepreneurship Review* (previously published as *International Entrepreneurship | Przedsiębiorczość Międzynarodowa*). 2019. Vol. 5 (3). Pp. 129-144. DOI: https://doi.org/10.15678/IER.2019.0503.09

23. Торгово-промислова палата України. Річний звіт 2024. URL : https://ucci.org.ua/about/shchorichna-zvitnist

24. Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності: Закон України № 1792-VIII від 20. 12. 2016 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1792-19#Text.

25. Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності: Закон України № 1792-VIII від 20. 12. 2016 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1792-19#Text.

26. Діяльність державної установи «Офіс з розвитку підприємництва та експорту». URL: https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=4724fd3c-a5c5-42fc-a931-755ba2765454&title=DiialnistDerzhavnoiUstanoviofisZRozvitkuPidprimnitstvaTaEksportu

27. Платформа NAZOVNI – допомога українським експортерам. URL: https://nazovni.online/#platform.

REFERENCES

1. Sharov, O. M. (2019). Economic diplomacy: Foundations, problems and prospects: Monograph. National Institute for Strategic Studies.

2. Flissak, K. A. (2016). Economic diplomacy in the system of ensuring the national interests of Ukraine: Monograph. Novyi Kolir.

3. Zubchyk, O., & Maherramov, A. (2023). Economic diplomacy as a mechanism of public administration for restoring Ukraine's competitiveness. Current Issues in Modern Science, 11(17), 304–315. https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-11(17)-304-315

4. Pakhomova, N. I. (2011). Economization of the diplomatic service as the main direction of its modernization. Investments: Practice and Experience, 19, 30–32.

5. Kotyk, Yu. V. (2020). Economization of the foreign policy of independent Ukraine. Political Life, 3, 102–116. https://doi.org/10.31558/2519-2949.2020.3.13

6. Hrushchynska, N. (2025). Systemic interaction of economic diplomacy and economic security in the context of geopolitical instability. Taurida Scientific Herald. Series: Economics, 24, 384–391. https://doi.org/10.32782/2708-0366/2025.24.42

7. Levchenko, N. M., & Antonova, L. V. (2020). Economic diplomacy as a guarantee of national security of the state. Public Administration: Improvement and Development, 5. https://doi.org/10.32702/2307-2156-2020.5.2

8. Tatarenko, N., & Nadolenko, H. (2025). Tasks of Ukraine's economic diplomacy in the context of national economic recovery. Scientific Notes, 38(1), 216–237. https://doi.org/10.33111/vz_kneu.38.25.01.18.124.130

9. Nadolenko, H. O. (2024). Transformation of Ukraine's economic diplomacy under conditions of full-scale war. Efficient Economy, 5. https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.5.1

10. KOF Swiss Economic Institute. (n.d.). KOF Globalisation Index. https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/kof-globalisation-index.html

11. Kukharyk, V. V., & Nübling, T. (2021). The role of economic diplomacy in the system of modern international economic relations. Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series "Economics," 8(2), 35–44. https://doi.org/10.52566/msu-econ.8(2).2021.35-44

12. Rudnieva, O. M., Holovashchenko, O. S., Zhuk, N. A., & Shevchuk, M. O. (2024). Economic diplomacy as a means of ensuring national interests. Legal Scientific Electronic Journal, 6, 60–63. https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-6/13

13. Van Bergeijk, P. A. G. (2014). Economic diplomacy and South-South trade: A new issue in development. GREAT Insights, 3(3).

14. Cherevatiuk, I. Ye., Zhenchak, M. V., Solop, Ye. Yu., Poskrebok, M. A., & Kavetskyi, S. S. (2024). The role of international economic organizations in shaping global economic policies. Scientific Notes of Lviv University of Business and Law, 41, 431–437. https://doi.org/10.5281/zenodo.12759363

15. DRGR. (2024, October 30). Limited progress amid mounting debt and economic pressures: Insights from the 2024 IMF/World Bank Group Annual Meetings. https://drgr.org/news/limited-progress-amid-mounting-debt-and-economic-pressures-insights-from-the-2024-imf-world-bank-group-annual-meetings/

16. International Monetary Fund. (n.d.). The Annual and Spring Meetings of the International Monetary Fund (IMF) and the Boards of Governors of the World Bank Group (WBG). https://meetings.imf.org/en/index

17. World Economic Forum. (2019). A partner in shaping history 1971–2020. World Economic Forum.

18. Pigman, G. A. (2002). A multifunctional case study for teaching international political economy: The World Economic Forum as Shar-Pei or wolf in sheep's clothing? International Studies Perspectives, 3(3), 291–309.

19. Todorov, I., & Todorova, N. (2025). Transformation of Ukraine's diplomacy under conditions of large-scale Russian aggression. Geopolitical Priorities of Ukraine, 2(35), 77–88. https://doi.org/10.24144/2078-1431.2025.2(35).77-88

20. Ukrainian World Congress. (n.d.). About the UWC. https://www.ukrainianworldcongress.org/about-the-uwc/

21. Trofymenko, M. (2019). Diaspora as an object and subject of public diplomacy. Historical and Political Problems of the Modern World, 39, 92–101. https://doi.org/10.31861/mhpi2019.39.92-101

22. Hajdukiewicz, A. (2019). The role of commercial diplomacy in promoting and facilitating international business. International Entrepreneurship Review, 5(3), 129–144. https://doi.org/10.15678/IER.2019.0503.09

23. Ukrainian Chamber of Commerce and Industry. (2024). Annual report 2024. https://ucci.org.ua/about/shchorichna-zvitnist

24. Verkhovna Rada of Ukraine. (2016). On financial mechanisms for stimulating export activity: Law of Ukraine No. 1792-VIII. https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1792-19#Text

25. Ministry of Economy of Ukraine. (n.d.). Activities of the state institution "Office for Entrepreneurship and Export Development". https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=4724fd3c-a5c5-42fc-a931-755ba2765454&title=DiialnistDerzhavnoiUstanoviofisZRozvitkuPidprimnitstvaTaEksportu

26. NAZOVNI. (n.d.). NAZOVNI platform: Assistance to Ukrainian exporters. https://nazovni.online/#platform

Oleh Ivashchuk, PhD, Senior Lecturer, Department of International Economics, West Ukrainian National University, Ukraine

Institutional multi-vector nature of Ukraine's economic diplomacy in the context of global transformations

Abstract

Introduction. Global transformations are significantly reshaping the structure of the world order, the nature of inter-country interactions, and the possibilities for realizing national economic interests. Therefore, a country's economic diplomacy must be grounded in an institutional framework capable of responding to contemporary challenges and threats. This article examines the features of the formation of the institutional multi-vector nature of Ukraine's economic diplomacy under conditions of global change.

Research Methods. The study applies a combination of institutional, interdisciplinary, and applied approaches to the analysis of institutional support for economic diplomacy. In particular, a systems approach is employed to analyze the institutional structure of economic diplomacy; methods of analysis and synthesis are used to generalize the impact of economic factors on the global order; a network approach is applied to examine the interaction among various institutions in the implementation of economic diplomacy; SWOT analysis is used to identify strengths and weaknesses of the institutional framework of Ukraine's economic diplomacy; as well as tabular and graphical methods.

Results. The current state of economic globalization and the economic characteristics of each stage of the formation of the world order are analyzed. It is confirmed that under the influence of global challenges, economic diplomacy is undergoing transformation. A structure of the institutional multi-vector nature of Ukraine's economic diplomacy is proposed, manifested through the combined influence of various actors in promoting national economic interests. Key institutions involved in the implementation of Ukraine's economic diplomacy are identified, with particular emphasis on the role of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine. Opportunities and threats to the institutional support of Ukraine's economic diplomacy are detailed, and the necessity of strengthening coordination among the main institutions is substantiated.

Conclusions. The institutional multi-vector nature of economic diplomacy is a key factor in ensuring sustainable economic development and Ukraine's integration under conditions of global transformations. Its further development and successful integration into global economic processes require coherence and coordination of actions, as well as institutional modernization.

Keywords: world order; economic globalization; foreign policy; economic diplomacy; institutional multi-vectority; Ministry of Foreign Affairs of Ukraine; economic integration.

Cite as: Ivashchuk, O. (2025). Institutional multi-vector nature of Ukraine's economic diplomacy in the context of global transformations. *Economic analysis,* 35 (2), 739-754. DOI: https://doi.org/10.35774/econa2025.02.739